

věřitelského výboru odepřítí podle § 95 odst. (1) konkursního řádu až do rozhodnutí schůze věřitelů kdykoliv a s tím musí i druhá strana smíru počítati, jinak by ustanovení § 95 konk. ř. nemělo významu. K uplatnění odpůřčího práva za konkursu pořadem práva jest ovšem podle § 40 konk. ř. jedině oprávněn správce konkursní podstaty, avšak rozhodnutí o tom, má-li býti podána žaloba odpůřčí čili nic, není vyloučeno z kompetence ani výboru věřitelského, ani schůze věřitelů, jak jest souditi z §§ 117 (3) a 95 konk. ř.

Čís. 12336.

Nekalá soutěž (zákon ze dne 15. července 1927, čís. 111 sb. z. a n.).

Předpokladem žalobního nároku podle § 1 zákona jsou dvě samostatné náležitosti: jednání v hospodářském styku: 1. které je v rozporu s dobrými mravy a 2. které je způsobilé poškoditi soutěžitele.

V onom směru jest rozlišovati mezi dobrými mravy vůbec a mezi dobrými mravy soutěže. Jsou jednání, jež jsou sice podle zásad obecné morálky nezávadná, mohou však býti závadná s přísnějšího hlediska dobrých mravů soutěže; naproti tomu nesmí však ani při obchodním styku ani při soutěži jednání a zvyklosti odporovati požadavkům občanské morálky.

Jest posuzovati podle poměrů, co se srovnává s dobrými mravy vůbec a s dobrými mravy soutěže. Měřítkem v podstatě budou mravní názory, obyčeje, zvyklosti, usance a pod., které zachovávají všichni spravedlivě, poctivě, čestně a svědomitě jednající účastníci soutěžního zápasu. Pokud jest dbáti zájmů soutěžitelských a zájmů zákaznických. Solidarita soutěžitelská nesmí sahati tak daleko, aby znemožňovala ochranu spotřebitelů a volnost soutěže.

Jednání oferentovo, jenž dodatečně, po skončení lhůty k podání ofert, slevil z cen požadovaných v původní ofertě, nelze z a v š e c h o k o l n o s t í považovati za jednání přičící se dobrým mravům soutěže a za neslučitelné s požadavkem solidarity.

(Rozh. ze dne 4. února 1933, Rv I 1625/31.)

Žalovaný stavitel podal nabídku na stavbu obchodní školy města J. Lhůta k nabídkám byla skončena dne 12. února 1930. Dne 5. června 1930 zaslal žalovaný městskému zastupitelstvu v J. dopis, jímž sděloval, že, any se od doby co byly podány nabídky, značně změnily poměry ve stavebním průmyslu, jest ochoten sleviti z původně oferovaných cen celkem 85.888 Kč. Stavba školy byla téhož dne (5. června 1930) zadána žalovanému. Žalobou, o niž tu jde, domáhalo se několik stavitelů (zednických mistrů) v J., by bylo uznáno právem, že žalovaný tím, že při soutěži na stavbu obchodní školy v J. po otevření nabídek dopisem ze dne 5. června 1930 nabídl městskému zastupitelstvu v J. proti své původní nabídce a proti nabídkám ostatních soutěžitelů ceny nižší, dostal se v hospodářském styku do rozporu s dobrými

mravy soutěže jednáním způsobilým soutěžitele poškoditi, že jest povinen pro příště se takového jednání zdržeti a žalobcům do 14 dnů pod exekucí zaplatiti odškodné po 3.000 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl. Odvolací soud uznal podle žaloby. Důvody: Soud první stolice zamítl žalobu, ježto v zažalovaném jednání není prý rozporu s dobrými mravy, nýbrž naopak, že jednání to je zcela správné, poněvadž se jím měla obci ušetřiti značná částka 85.888 Kč. Soud první stolice zneužívá tímto stanoviskem celý smysl a účel zákona o nekalé soutěži a zejména nesprávně vykládá pojem dobrých mravů soutěže podle § 1 cit. zák. Účelem zákona není ochrana spotřebitelů, nýbrž úprava hospodářské soutěže mezi podnikateli tak, by při ní zachovávány byly pořádek, slušnost a soutěžitelská solidarita. Proto mluví § 1 výslovně o dobrých mravech soutěže, neboť není účelem zákona stíhati všeobecné poruchy mravnosti ve smyslu dogmatickém, tedy morálky vůbec, nýbrž zjednatí platnost jen takovým mravním zásadám, jež se tvoří, uznávají a uplatňují jen v soutěži a jež se po případě mohou od všeobecných mravních požadavků odchylovati nebo dokonce býti s nimi v rozporu. Také v souzeném případě nejde o to, zda si žalovaný svým jednáním zaslouží vděk obce j-ské nebo jiných činitelů, kterým dopomohl k levnější výstavbě obchodní školy, nýbrž o to, zda jednání to bylo slušné a poctivé proti jeho soutěžitelům a shodovalo se se zásadami ofertního řízení. Soud odvolací má názor odchylný od soudu první stolice a míní, že se dodatečné slevování z nabízených cen po skončení lhůty k podání ofert v úmyslu dosáhnouti výhody před ostatními oferenty, přiči dobrým mravům loyální soutěže. Soud odvolací zjišťuje na základě souhlasného přednesu obou stran, že žalovaný nabídnul svým dopisem ze dne 5. června 1931 zaslaným městskému zastupitelstvu dodatečně po zveřejnění nabídek ostatních soutěžitelů a bezprostředně před rozhodnutím o zadání oferovaných prací značnou slevu z původních svých cen a že tím docílil, že skutečně byla stavba zadána jemu. Poněvadž za daného stavu věci nemůže býti o tom pochybnosti, že šlo o hospodářský styk podnikatelů i na straně žalobců, i na straně žalovaného, že čin žalovaného odporuje soutěžitelskému dobrému mravu, že čin ten byl způsobilý ostatní soutěžitele, oferenty, poškoditi v jejich vyhlídkách na zadání prací, o něž se spolu se žalovaným s vynaložením určitého nákladu ucházeli a také je zamítnutím jejich nabídek poškodil, jakož i že si žalovaný této okolnosti vědom býti musil a že by se takového nekorektního činu v budoucnosti při podobné příležitosti znovu dopustiti mohl, an podle svého vlastního stanoviska ve svém jednání nevidí nic špatného, jsou splněny všechny předpoklady nekalé soutěže podle § 1 zák. o nek. s. a proto odvolací soud žalobě vyhověl, pokud žádá, by se žalovaný takového jednání pro příště zdržel. Při tom je nerozhodné, zda si byl žalovaný zavádnosti svého jednání vědom čili nic a zda měl skutečně přímý úmysl soutěžitele poškoditi, jakož i zda opravdu ceny materiálu a mezd poklesly a ke snížení původně oferovaných cen tu byl vážný důvod čili nic.

N e j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Podle § 1 zákona proti nekalé soutěži, jehož se žalobci dovolávají, je předpokladem žalobního nároku jednání v hospodářském styku, které je v rozporu s dobrými mravy soutěže a které je způsobilé poškoditi soutěžitele. Jde tu o dvě samostatné náležitosti, jež musí býti obě splněny, takže nelze pro určité jednání dovozovati rozpor s dobrými mravy soutěže jen z toho, že jednání to může poškoditi soutěžitele. Jest tedy předem řešiti otázku, je-li jednání, jež se žalovanému klade za vinu, v rozporu s dobrými mravy soutěže, ano není pochybnosti o tom, že došlo k němu v hospodářském styku. Je to otázka právní, kterou řešiti náleží výhradně soudu. Pokud se nekalost jednání dovozuje ze skutkových okolností, je na žalobci, by ve smyslu § 226 c. ř. s. okolnosti takové po jednotlivu krátce sice, avšak úplně uvedl a důkazy pro ně nabídl. Také tu průvodní břímě nese žalobce. Odvolací soud uvádí správně, že třeba rozlišovati mezi dobrými mravy vůbec a dobrými mravy soutěže, míní však, že se zásady a zvyklosti vytvořivší se se v soutěži mohou od všeobecných mravních požadavků odchylovati nebo dokonce býti s nimi v rozporu. V této všeobecnosti nelze s názorem odvolacího soudu souhlasiti. Je sice pravda, že některá jednání, jež jsou podle zásad obecné morálky nezávadná, mohou býti závadná s přísnějšího hlediska dobrých mravů soutěže, jak tomu může býti také u obchodních zvyklostí, jež mohou nabýti moci zákona (čl. 1 obch. zák.), naproti tomu nesmí však ani v obchodním styku ani při soutěži jednání a zvyklosti odporovati požadavkům občanské morálky, protože by pak nemohlo býti řeči o dobrých mravech obchodu nebo soutěže, nýbrž o nemravu obchodním nebo soutěžním, který se zakořenil a který nemůže býti předmětem právní ochrany ve spořádaném právním řádu. Pravda je, že některé činy, přičící se požadavkům obecné morálky, mohou býti s normativního hlediska zákona obchodního nebo zákona proti nekalé soutěži nezávažné, jak tomu je na př. u krádeže důvěrných obchodních listin, jež by s obchodní činností nebo se soutěží nebyla v souvislosti, nemůže však býti jednání zavržitelné podle obecné morálky uznáno za dovolené a bezvadné v oboru obchodu nebo soutěže. Nelze tedy říci, že zásady a požadavky obecné morálky a dobrých mravů vůbec, jak je má na mysli § 879 obč. zák., jsou bezvýznamné pro obor práva soutěžitelského. Co se srovnává s dobrými mravy vůbec a s dobrými mravy soutěže, jest posuzovati podle poměrů. Měřítkem v podstatě budou mravní názory, obyčeje, zvyklosti, usance a pod., které zachovávají všichni spravedlivě, poctivě, čestně a svědomitě jednající účastníci soutěžního zápasu. U takového poctivého a svědomitého podnikatele nebudou ovšem pomíjeny ani zájmy zákazníků a spotřebitelů, třebaže účelem zákona proti nekalé soutěži nebyla v první řadě a přímo ochrana těchto zájmů spotřebitelských. I když jest dbáti zájmů soutěžitelských a tedy dbáti zvyklostí, potřebných k udržení soutěžního pořádku, slušnosti a solidarity, jest přihlížeti také k zájmům zákazníků, neboť i to žádá soutěžitelská slušnost. Kde nastane rozpor

zájmů, musí se soutěžící rozhodnouti pro to, co je blíže pravdě, slušnosti a poctivosti, protože tyto požadavky kladou určité meze dokonce také jeho vlastním zájmům výdělečným. Kdyby se tedy objevily opravdové a vážné zájmy zákazníka, jež by měly býti ohroženy jednáním nebo opomenutím, jak by si přála solidarita soutěžitelů, jak se někdy nesprávně vykládá, nemohl by takový požadavek solidarity sám o sobě býti překážkou jednání, které vyžadovaly vyšší zájmy zákazníka. Solidarita soutěžitelská nesmí sahati tak daleko, by znemožňovala ochranu spotřebitelů a volnost soutěže, což by v důsledku volné nabídky a poptávky znemožňovalo zlevňovací proces a tak ohrozilo zdravé podnikání.

S tohoto hlediska jest posuzovati jednání žalovaného, jenž podle odvolacího soudu dodatečně, po skončení lhůty k podání ofert slevil s cen požadovaných v původní ofertě. Nechť se jednání to posuzuje jako poskytnutí slevy nebo podbízení, je jisté, že ani to ani ono nelze o sobě jako takové uznati za všech okolností za jednání příčíící se dobrým mravům soutěže a za neslučitelné s požadavkem solidarity. Záleží na okolnostech, za nichž k němu došlo. Nesejde na tom, že se dodatečné snížení cen dotklo zájmů soutěžitelů, kteří se ofertního řízení zúčastnili, protože jejich zájmů dotkla by se zajisté každá nižší nabídka, také původně učiněná, ať v ofertním řízení nebo při osobním a přímém vyjednávání zákazníka s několika podnikateli, nehledíc k tomu, že podle spisů nevzešly ještě žalobcům z účasti na ofertním řízení proti obci konkrétní nároky. Tím méně lze mluvit o tom, že nižší nabídkou ostatní soutěžitelé uváděni byli v podezření, že se chtěli obohatiti na úkor obce a že jsou pod mravní úrovní žalovaného, protože i to by platilo o každé slevě, třebas i po zadání poskytnuté. Klade-li však odvolací soud nicméně na to váhu, naznačuje sám, že takové obohacení na úkor zákazníka, tedy zřetele k jeho zájmům, nepovažuje za bezvýznamné v soutěžitelském podnikání, naopak uznává, že soutěžitelská slušnost vyžaduje, by podnikatel dbal také oprávněných zájmů zákazníka a by k nim hleděl i v soutěžním jednání, vede-li si poctivě a čestně. Zlevnění nebylo by ani proto závadné, že při něm dbal žalovaný také svého zájmu, nevybočil-li při tom z rámce vymezeného podnikatelskou slušností. Odvolací soud poukazuje k tomu, že dopis, v němž žalovaný oznamoval slevu, podán byl bezprostředně před rozhodováním o zadání stavebních prací, mluví o neslušném způsobu a považuje za nerozhodné, měl-li žalovaný přímý úmysl poškoditi konkurenty, poklesly-li opravdu ceny materiálu a mezd, a byl-li tu tedy vážný důvod ke snížení původně oferovaných cen. Ač to výslovně nepraví, naznačuje tím, že souhlasí s názorem žalobců, že žalovaný jednal úskočně, v poslední chvíli, kdy se ostatní nemohli brániti proti jeho postupu a že tedy proto je jednání jeho zavržitelné s hlediska § 1 zákona proti nekalé soutěži. Než, byly-li tu opravdu závažné důvody ke snížení nabídky, nelze okolností, že dopis podán byl v poslední den, přičítati rozhodující význam, jak ukázal průběh dalšího zadávacího jednání. Žalobci sami připouštějí, že za takových okolností, kdyby tu totiž byl vážný důvod ke snížení

pro změnu poměrů, nebylo by lze činiti výtky žalovanému, kdyby byl prostě městskému úřadu před zadáním stavby oznámil, že se poměry ve stavebním průmyslu změnily a ceny klesly, a kdyby byl doporučil, aby se zahájilo nové ofertní řízení na základě změněného stavu. Tím sami přiznávají, že žalovaný nikoli neprávem dbal také zájmu zákazníka, a jde pak jen o formu, jak se upozornění stalo, ačkoli i ten postup, který naznačují žalobci, byl by se značnou měrou dotkl solidarity soutěžitelské. Jde tedy v podstatě již jen o formu, jak se ono upozornění stalo. Viděti z toho, že žalobci sami nekladou při tom takový důraz na to, že k upozornění došlo třeba také v poslední den, jako na to, že dopis byl vůbec podán. Ale ani to nebylo jednáním podle § 1 zákona o nekalé soutěži. Dovolací soud má za závažné především, že mezi vlastní soutěží a dopisem uplynula značná doba. Soutěž byla vypsaná do 12. února 1930, kteréžto dne byly nabídky přečteny za přítomnosti obou stran. Žalobci zmiňují se dokonce o termínu k 7. lednu 1930. K zadání mělo však dojíti teprve 5. června 1930. Bylo by snad považlivé, kdyby byl žalobce hned po seznání dalších ofert a se zřetelem k tomuto poznání situace pozměnil svou nabídku a přizpůsobil se nabídkám levnějším, protože by to poukazovalo k tomu, že buď nekalkuloval dosti svědomitě, anebo že chtěl na úkor soutěžitelů tímto závadným způsobem vyúžítkovati vědomostí, jichž nabyl ze soutěže. V souzeném případě je však tak značný odstup časový, že nelze beze všeho míti za to, že žalovaný zneužil poznatků ze soutěže. Dále je nesporno, že žalovaný nabídl poměrně značnou slevu, vyjádřenou procentuálně pro určité dodávky, práce zednické a dělnické, pro práce tesařské a dlaždicové, a že nesnížil nabídku na práce betonářské, jež samy činily velmi značnou položku. Žalovaný vysvětluje snížení tím, že zatím poklesly ceny materiálu, zejména stavebního dřeva, a že se mzdové poměry ustálily. Žalobci sami připouštějí, že v kritické době počala polevovati v cenách toliko kulatina, nikoli však žezivo. Pokud jde o mzdy, poukazují k tomu, že spor mezi zaměstnavateli a dělnictvem rozhodnut byl teprve nálezem rozhodčího soudu ze dne 26. června 1930. Třebaže tvrdí, že tento nález doručen byl interesentům až v červenci, přece je z celého stavu této otázky patrné do té míry, že si žalobce pro svou kalkulaci, pro její opravu, mohl učiniti již dost jasný obraz o poměrech mzdových pro nejbližší budoucnost právě v tom smyslu, jak konečné rozhodnutí podle vlastního vyličení žalobců dodatečně dopadlo, tedy že mohl kalkulovati s nižšími mzdami. Ostatně i v této příčině i v ostatních směrech musilo by se vycházeti z celkové kalkulace žalovaného a tato, jakož i sleva, musila by býti žalobci podrobena zevrubné kritice, aby se povaha této slevy mohla bezpečně posouditi. Směrodatné jest tudíž zjištění soudu prvního stolice, že cena dříví již mezi 12. únorem a 5. červnem 1930 rapidně poklesla a že pokles cen již v době prvního rozsudku činil daleko více než žalovaný uváděl, aniž bylo toto skutkové zjištění napadeno v odvolání. Naproti tomu nebylo žalobci ani tvrzeno, že možnost tohoto snížení přivodil žalovaný nemravnými prostředky, jako na př. nepřiměřeným snížením mezd, anebo že dodatečně nabídl-

nutá cena byla příliš nízká, takže nedosahovala vlastních nákladů, anebo že se žalovaný chtěl hojiti tím, že by poškodil třetí osoby. Nezbývá tedy než uznati, že žalovaný za tohoto stavu věci měl vážné důvody ke snížení a že se tím žalobci nemohou cítiti dotčeni. Soud první stolice ke všem těmto okolnostem správně poukazuje a žalobci marně mu v odvolání vytýkali rozpor se spisy. Tyto okolnosti nebyly ani nepřímou obsaženy v přednesu žalobců a soud nebyl by je mohl učiniti ani předmětem znaleckého důkazu. Za tohoto stavu věci nebylo ani potřeba prováděti znalecký důkaz o tom, jak dalece poklesla cena cihel nebo dovozů. Nebylo ani tvrzeno, že snad žalovaný chtěl slevu vyvážit tím, že minil použití horšího materiálu anebo méněcenných sil pracovních. Při právním posouzení dovolacího soudu a podle toho, co uvedeno bylo nahoře, nebylo potřeba prováděti další důkazy, jež žalobci v odvolání postrádali a o nichž se v dovolací odpovědi již výslovně nezmiňují, a řízení nebylo kusé. Za vylíčeného stavu věcí nelze uznati, že žalovaný jednal tak, jak by byl poctivý, slušný a svědomitý soutěžitel nejednal, a že se svým dopisem dostal do rozporu s dobrými mravy soutěže. Podáním oferty zavázal se žalovaný obci, že provede dílo za nabízenou cenu. I žalovaný i žalobci věděli, že obci šlo o nabídku nejvýhodnější pro ni a ne pro jiné. Nemohlo proto býti soutěžitelům bráněno, by nabídku nesnížili, chtěli-li se domoci přednosti při soutěži. V poměru k ostatním soutěžitelům šlo jen o to, z jakého důvodu došlo ke snížení nabídky. Pro žalovaného nastal takový důvod snížením cen hmot k provedení díla, jakož i možností snížení mezd, které mohl předvídati a jež skutečně nastalo. Tak, jako jednal žalovaný, mohli však jednati i žalobci jako soutěžitelé, a mohl proto žalovaný předpokládati, že buď všichni žalobci neb aspoň některý z nich sníží sami nabídku, když obec nevypsala nové ofertní řízení. Žalovaný nebyl vázán svou nabídkou v poměru k žalobcům v ten způsob, že by nesměl sleviti z částky jím požadované bez jejich vědomí nebo bez nového řízení ofertního, neboť nemohl býti nucen, by vyzískal i na rozdíl cen hmot a mezd. Tento rozdíl mohl přenechat obci, jež měla stavbu zadati. Měla-li však sleva míti účinek i žalovanému příznivý, — neboť nemohlo mu býti bráněno, by i po podání nabídky nesledoval svůj zájem, — musila býti známa obci ještě před zadáním stavby, t. j. před 5. červnem 1930. Nebyloť lze žádati na žalovaném, by sečkal se slevou, až stavba bude zadána po případě jinému. Oznámení musil žalovaný učiniti v čas, byť i v poslední chvíli. Jakž plyne ze žaloby, věděli i žalobci, co bylo na pořadu schůze městského zastupitelstva ze dne 5. června 1930, mohli proto i oni zařídit se podle toho, neboť pro ně platily též možnost i tytéž důvody. Že tak neučinili jen pro ohledy na žalovaného, nelze ani předpokládati. Sdělil-li žalovaný své rozhodnutí obci jen dopisem, a to v poslední den, nelze v tom shledati úskočnost, a to ani tehdy, když o svém úmyslu nezpravil žalobce přede dnem 5. června 1930. Za tehdejších poměrů, t. j. za poklesu cen a mezd mohl předpokládati, že tak učiní i ostatní soutěžitelé, aniž ho zpraví o tom. Ani žalovaný ani žalobci nebyli povinni zpravit ostatní o slevě, když se k tomu nezavázali anebo

když to nebylo stanoveno v soutěžních podmínkách. Tak daleko nejde ani soutěžitelská solidarita, by jednotlivému soutěžiteli bylo bráněno bez vědomí ostatních soutěžitelů sleviti na požadované odměně částku odpovídající rozdílu cen hmot a mezd a spokojiti se s odměnou vykalculovanou v původní nabídce na základě dřívějších cen a mezd. Tak, jak jednal žalovaný, mohli nezávadně jednati i žalobci, a není proto proti dobrým mravům, že tak učinil jen žalovaný.

Čís. 12337.

Spachtovaly-li nemovitost (hostinec) dvě osoby, aniž smluveny podíly na pachtu, jsou jejich podíly na pachtovním společenství stejné a není oprávněn jeden společník bez souhlasu druhého vypovědět pachtovní smlouvu.

(Rozh. ze dne 4. února 1933, Rv I 61/33.)

Žalovaný Antonín H. spachtoval společně s Markétou W-ovou od žalobce hostinec. Pachtovní smlouvu vypověděl žalobci jen Antonín H. Na základě této výpovědi domáhal se žalobce na Antonínu H-ovi a na Markétě W-ové, by byli uznáni rukou společnou a nerozdílnou povinnými vykliditi hostinec. Procesní soud první stolice vyhověl žalobě proti Antonínu H-ovi, žalobu proti Markétě W-ové zamítl. Odvolací soud nevyhověl odvolání žalovaného Antonína H-a.

Nejvyšší soud zamítl žalobu proti Antonínu H-ovi.

Důvody:

Dovolání, opřené jen o dovolací důvod čís. 4 § 503 c. ř. s., jest oprávněno. § 888 obč. zák. stanoví, že, slíbí-li dvě nebo více osob někomu totéž právo k věci, anebo, přijmou-li je od něho, rozdělí se pohledávání i dluh podle pravidel o společenství práva vlastnického (§§ 825 a násl. obč. zák.). V případě, o němž jde, jest nesporno, že žalovaný dojednal se žalobcem pachtovní smlouvu společně s Markétou W-ovou. Vzniklo tedy mezi nimi podle § 825 obč. zák. společenství práva pachtovního, stali se spolupachtýři hostince. Ježto z přednesu stran vysvítá, že podíly pachtu nebyly s propachtovatelem smluveny, pokládají se podle § 839 obč. zák. za stejné a přísluší tudíž žalovanému a Markétě W-ové rovným dílem společné právo pachtovní. Výpověď takové pachtovní smlouvy náleží k záležitostem, které se týkají řádné správy a řádného užívání společné podstaty a rozhoduje proto o nich většina hlasů, počítána podle podílů (§ 833 obč. zák.). Jsou-li podíly stejné, není oprávněn jeden společník bez souhlasu druhého pachtovní smlouvu vypovědět. V souzeném případě zjistil první soud, že pachtovní smlouvu vypověděl žalobci žalovaný sám a vlastním jménem, bez zmocnění a bez souhlasu Markéty W-ové. Za tohoto stavu věci byla výpověď pachtovní smlouvy daná žalobci jen žalovaným bezúčinná a nezpůsobilá ke zrušení této smlouvy podle § 1116 obč. zák.